

Läbi Mähe Meriväljale

Mõned meenutused isikliku mäta otsast

Mu poisipõlv möödus Kadriorus ja tollal ei teadnud ma Meriväljast suurt midagi. Asi muutus, kui isale eraldati 15x40 m maatükk Mähel Jasmiini tee lõpus. Isa töötas Tallinna Klaverivabrikus ja minu mäletamist mööda olid kõik Jasmiini tee paaritunumbrilised krundid alates Astla teest kuni lõpuni klaverivabriku töötajate kasutuses, välja arvatud päris viimane, mis kuulus Georg Otsale. Kruntide jagamine algas varsti pärast Stalini surma. Isa märkmetest leidsin, et esimese koorma vundamendikive viis ta krundile 27. detsembril 1953. aastal ja maksis 10 kuupmeetri kivide eest koos veoga 300 rubla. Võrdluseks siia juurde, et tubli töömehe kuupalk oli siis 700-800 rubla kandis. Jutt on muidugi rubladest enne 1961. aasta rahareformi. Isa pedantsed ülestähendused lõppesid seisuga 1. juulil 1957. a. ja kogukulud olid selleks ajaks kasvanud üle 9000 rubla. Nendele Mähe kruntidele ei lubatud ehitada püsivaks elamiseks mõeldud hooneid, vaid ainult suvemaju üldpinnaga kuni 40 ruutmeetrit, millest köetav tohtis olla pool. Meie perele, kes kaotas 1944. aasta märtsipommitamisel absoluutselt kõik ja kes pärast seda oli pidanud leppima äärmiselt kitsaste elamistingimustega (viiekesi 10-l ruutmeetril), oli seegi leevenduseks, vähemalt suveperioodil.

Sel ajal kasvas Mähe aianduspiirkond kiiresti. Ometi ei olevat esialgu ka klaverivabriku krundid välja mõõdetud mitte Jasmiini teele, vaid rohkem Merivälja külje alla – kuhugi sinna, kus praegu laiub Merivälja ja Mähe vaheline uuselamute rajoon. Ühtäkki olla aga Vene sõjavägi otsustanud, et hoopis neile on seda piirkonda vaja. Loomulikult jäi nende tahtmine peale. Okastraataeda ja aia tagant paistvaid raadiomaste võis seal keset soist võsastikku näha kuni 1994. aastani, mil punaarmee lahkus. Loodetavasti igaveseks.

Niisiis, Mähe uusasukad said oma maalapikesed suvilate ehitamiseks ja peenarde rajamiseks üksjagu kaugemale. Olgu märgitud, et Mähe buss, ka siis number 8, keeras otsa ringi Randvere teel praeguse Küüvitsa peatuse kohal. Kujutage nüüd ette oma kompsudega mööda tolmust kruusateed vantsivaid potipõllumehi ja suvilaehitajaid – kellel kilomeeter minna, kellel kaks. Aga hakkama saadi. Mõte isiklikust autost jäi toona ulme valda. Kui sai mingi putka püsti, siis hakkas kergem – vähemalt aiatööriistu ei pidanud kogu aeg edasi-tagasi käe otsas tassima.

Ei mäleta täpselt, mis aastal see oli, aga ühel päeval märkasid mähekad ja muidugi ka Merivälja rahvas mitte kaugel oma maalappidest soldatite askeldamist – algas Maardu-Miiduranna raudtee ehitamine. Miks seda vaja oli, seda saime teada alles aastakümneid hiljem. Aga tollal lasid mõned “kõiketeadjad” jutu lahti, et ehitatakse elektriraudteed, millega saaks kerge vaevaga linna sõita. Eks uskujaid ja lootjaid oli. Nüüd teame, et raudteed oli vaja allveelaevade kütuse transportimiseks ja mahutamiseks Miiduranna maa-alusesse hoidlasse. Ka need hoidlad ehitati samal ajal ja et ehitamist vaenlase pilgu eest varjata, veeti väljakaevatud pinnas mööda uut raudteed öö kattevarjus minema. See peitusemäng oli kolossaalne, sest mahutid kujutavad endast kahte 5-meetrise läbimõõduga 800 meetri pikkust betoonтору, üks ots sügaval maa all Miiduranna sadama läheduses ja teine ots kusagil Haabneeme vana staadioni all. Lisaks on veel kolmas toru teeninduskäiguks. Seda kunagi ülisalajast objekti tutvustas juba uuemal ajal Pirita halduskogu liikmetele AS Milstrand esindaja – sellest siis allakirjutanu informatsioon. Nüüdseks on seda hiiglehitust tutvustatud ka avalikus meedias.

Aga tagasi Mähe juurde. Nagu öeldud, oli teekond raudteeäärsete kruntide juurest Küüvitsa peatusse üsna tüütu. Pealegi sõitis buss harva. Peaaegu sama pikk, aga mõneti lõbusam oli tee üle heinamaa ja läbi Merivälja bussi nr.1 peale ja suvel ka randa. Ka Merivälja hakkas samal ajal esialgsest, kenasti ilmakaarte järgi Ida, Lääne ja Põhja (praegu Hõbekuuse) teega ning merega piiritletud kompaktselt asumist tasapisi laienema. Et ka üks mu klassivendadest, kellel sai külas käidud, elas Meriväljal, siis nii mu tutvus Meriväljaga järk-järgult algas.

Minu päris Merivälja elu aga algas mitmeid aastaid hiljem. Olin parasjagu Vene kroonus, kui mu tollane pruut ja praegune abikaasa kirjutas, et tema isa sai Meriväljale krundi ja kavatseb maja ehitada. See oli Merivälja sõjajärgse paisumise teise laine ajal. Kui esimest lainet iseloomustavad enamasti viilkatusega üsna sarnased ühepereelamud vana Merivälja vahetus naabruses, siis teine laine mitmekesisema arhitektuuriga nihkus Mähe poole. Äiale krundi tähtsajaks kasutamiseks andmise leping kandis kuupäeva 4. mai 1967. a. ja kui ma sama aasta lõpul puhkusele sain, siis võis ehitatava maja kontuuridest juba midagi aimata. 1968. a. lõpul lõplikult kodumaale naastes olid seinad püsti ja katuski peal. Sisetöödel sain siis minagi jõudumööda kasulik olla, kuigi mingi ehitusmees pole ma kunagi olnud. Eks kokkuhoiu mõttes püüdis iga ehitaja maksimaalselt oma pere ja sõprade abiga hakkama saada, aga oli ka töid, kus palgatud abi oli möödapääsmatu. Haltuuramehi ikka jätkus ja tasumine käis nii sularahas kui ka viinaga. See viimane töö kvaliteedile muidugi hästi ei mõjunud.

Lõplik kolimine Meriväljale sai mul teoks 1971. aastal, kui me abikaasa ja 1-aastase pojaga linnatolmu

jalgadel pühkisime. Esialgu noorpaarile alternatiivina silmas peetud äia-ämma uberik korter Tallinn-Väikse kandis langes ära, sest äi oli Merivälja krundi saamisel töotanud kogu oma pere Meriväljale viia ja vana korteri vabastada. Ju tal ei tulnud ähmiga pähe, et tütar võib mehele minna ja tahab äkki emast-isast eraldi omaette elamise sisse sättida. Kuna see plaan läks lörri, siis nii minust koduväi ja Merivälja püsiasiukas saigi.

Mulle kui linnapoisile elu Meriväljal esialgu ei meeldinud – bussipeatus kaugel, tolmuavad tänavad, kanalisatsiooni pole, kuivkäimla, pesemisvõimalused nirud. Lisaks küta veel ise maja ja kühvelda sütt. Maja esialgne ahiküttega projekt oli ehituse käigus muudetud keskküttega projektiks ning kütteks oli ette nähtud norm 6,5 tonni kivisütt aastas. Üks asi oli, et seda kogust nappis, ja teine asi, et sedagi normi oli mõnikord raske kätte saada. Ja kui said, siis võis see olla selline puru, mis ei põlenud. Et üldse sütt saada, tuli minna sadama söelattu järjekorda (praeguse A-terminali läheduses) ja seal loota umbkeelsete laovurhvade armulikkusele. Teine võimalus oli laovärvas mõne autojuhiga otse kaupa teha. Kogemuste kasvades saigi enamasti seda viimast meetodit kasutada, millega kadus ära vajadus järjekorras head õnne oodata ja polnud ka probleemi ülenormatiivset söekoormat saada. Viimase söekoorma tõin sel viisil 1991.aastal ja see läks lisaks söe hinnale maksma pudeli talongiviina. Seda sütt sai veel Vabariigi algulgi mõni aeg põletatud.

Söeküttesel maju oli sel ajal Meriväljal rohkesti. Lisaks korstnatest tõusvale vastikule tossule ja talvel mustatäpilisele lumele oli kivisöega kütmise tülikas lisand tuhk, mida tekkis olenevalt söe kvaliteedist arvestataval hulgal. Meil oli juba Vene ajal prügiveo leping tollase Spetsialiseeritud Autobaasiga, mille kontorist sai lunastada üsna odavaid prügiveo talonge, peale mida sai siis vastavalt vajadusele äraveo tellida. Paraku kippusid vedajad pirtsutama – küll oli tünn raske, prügi tolmuveo või veel sada häda. Eks peamine põhjus oli ikka see, et ettemakstud prügitalongid polnud vedajatele küllalt atraktiivne valuuta. Üldiselt aga oleks tollane prügimajandus tänastele prügikorraldajatele õudusunenägu. Enamasti käitles igauks oma prügi vastavalt südametunnistusele ja arusaamisele puhtast keskkonnast, kusjuures seda viimast nähti ja hoiti tihti vaid oma aia piires.

Järgnevatest aastatest on meeles, et tasapisi hakkasin nägema ka looduslähedase äärelinna elu positiivseid külgi. Neid ei ole sugugi vähe, nagu võib vist kinnitada suur osa Merivälja rahvast. Kõige muu kõrval pidasin suureks plussiks ümbritsevat eestikeelset keskkonda, mis suure linna uusrajoonides hakkas haruldaseks muutuma. Eks elas ka Meriväljal umbkeelseid venelasi – peamiselt natsionaliseeritud ennesõjaaegsetes villades – aga nende olemasolu ei kippunud siin nii väga kõrvu kriipima.

Oma elus kulges kõik normaalset rada, aga riigi elu käis järjekindlalt alla. Defitsiit süvenes. Oma majas või aias on pidevalt vaja midagi kõpitseda, aga mida sa kõpitsed, kui poodides valitseb tühjus. Otsid seda värvi, mida parasjagu müüdi, seda tapeeti, mida saada oli, jooksid teise linna otsa vaatama, et ehk on tsement müügile tulnud, jne. Üle keskea inimesed mäletavad muidugi ka toidunappust. Et pidada laste sünnipäeva vähegi “väärilt”, käis abikaasa Merivälja kaupluses lunimas, et ehk saaks leti alt pool kilo viinereid. Mõnikord sai ka. Kõige hullema tühjuse ajal kõmpis abikaasa hommikuti varakult 2 km kaugusele praeguse Ecolandi kohal asunud pisikese toidupoe ukse taha järjekorda. Millegipärast oli selles poes suurem võimalus, et näkkab ja saab midagi tavapärasest paremat.

Mingil päeval iga sügise hakul algas ajalehtede tellimine. Selleks päevaks kogunes Merivälja vana postkontori juurde Ida teel juba aegsasti pikk järjekord kohalikust lugemishimulisest rahvast. Kes eespool, sel oli suurem valikuvabadus. Tagumistele ei tarvitsenud jätkuda tolaaegset menuajakirjandust nagu Edasi või Sirp ja Vasar – kõik oli limiteeritud. Aga pole mõtet siin üksikulgi üles lugeda, mis kõik seda aega iseloomustab – sellest on piisavalt palju räägitud. Seda meenutades ei saa ma kuidagi mõista inimesi, kes seniajani nõukogude „paradiisi” taga nutavad. Eriti veider, et seda teevad mõnikord ka noored, keda siis veel olemaski polnud.

Siis aga saabus laulva revolutsiooni aeg ja tormilised aastad. Defitsiit läks esialgu veel hullemaks, aga elu põnevamaks. Tipphetk saabus mõistagi oma riigi taastamisega. Eufooria kestis veel mõnda aega, kuid tegi lõpuks ruumi argipäevale. Merivälja ja Mähe elanikud ning eramajade ja suvilate asukad ka igal pool mujal leidsid end äkki olukorrast, et riik on nüüd küll oma, aga jalgealune maa mitte. Nimelt hakkasid levima hirmutavad kuuldused, et see maa on hoopis kellegi teise oma, kellel on voli sind koos naha ja karvadega kõigi nelja tuule poole saata. Alternatiiv oleks maksta, hästi palju maksta. Äärmuslike meetodite rakendamist nõudsid siin-seal kunagiste maaomanike järeltulijad või ka kauged sugulased, keda tollal lehma lallepoegadeks kutsuti. Kuid ega ka riiklikud kompromissplaanid esialgu oluliselt leebemad polnud.

Need olid maa- ja omandireformi läbiviimise algaastad, mis tõid igapäevaellu mõisted rahvakapitali obligatsioon ja erastamisväärtpaber (EVP). Inimese iga tööaasta võrdsustati 300 EVP krooniga ja neid EVP kroone sai kasutada oma maatükkide erastamiseks. Küsimus oli, et mis vahekorras. See oli aeg, mil maamaks tõusis kohutava kiirusega. Maamaks oli kindel protsent maa hinnast, aga selle hinna määras omakorda vastavas piirkonnas toimunud maa ostu-müügi tehingute hind ehk turuhind. Müüjateks olid enamasti õigusjärgsed

omanikud, kellele nende esivanemate maad olid tagastatud, ostjateks aga üldiselt väga rikkad ja tihti mitte kohalikku päritolu tegelased, kes olid võimelised küsitud kõrget hinda maksma. Tähtsate otsustajate ringis aga hakkas jõudu koguma idee, et ka kruntide erastamiseks tuleks välja käia just turuhind.

Loomulikult tundus see karjuvalt ebaõiglane nende jaoks, kes olid oma kümne küünega tühermaale rajanud oma aiad ja ehitanud eluasemed. 1994.aasta septembris õnnestus mul avaldada tollases Rahva Hääles sel teemal väike nõrdimust väljendav lugu. Umbes samal ajal ilmus sarnase sisuga lugu ka Mähe suvilaomaniku, paraku nüüdseks juba ammu meie hulgast lahkunud **Ilma Haaviste** sulest. Otsisin selle härrasmehe üles ja otsustasime koos midagi ette võtta. Asjale tuli kasuks, et Pirita ajalehte toimetas sel ajal tuttav Merivälja mees **Ants Sild** ja leht ise oli siis erinevalt hilisemast üleüldse hoopis apoliitilisem ning arvamusavaldusteks kõigile avatud. Lehe abiga kutsusime Merivälja kooli kokku asjasthuvitatute koosoleku ja moodustasime nn järelvalvegrupi, mis pidi hakkama silma peal hoidma kõigil kruntide erastamisega seonduvatel probleemidel. Sellest Merivälja rahva väikesest koosolekust sai alguse tõsine ja mitmeid aastaid kestnud rahvaliidumine, mis seisis Tallinna umbes 16 tuhande krundikasutaja huvide eest ja mille tulemusena erastamisprotsess sai lõpuks suunatud enam-vähem talutavatesse raamidesse. Muidugi oli sellest kasu kogu Eestile, kuid just Tallinna rahvas pääses kõige rängemast hoobist, mis oleks neid tabanud siinse maa ülikõrge turuhinna tõttu.

See Meriväljalt alguse saanud ning tõusude ja mõõnadega kulgenud võitlus vajaks hoopis pikemat käsitlemistest kui käesolevas loos võimalik. Meenutagem vaid mõnda momenti. Meie üritusele oli suureks abiks, et Merivälja rahval oli n-ö oma mees Riigikogus. See oli professor **Uno Mereste**, kes ise Merivälja elanikuna sai igati aru probleemi olemusest, aitas meil organiseerida esimesi kohtumisi Riigikogu saadikutega erinevatest fraktsioonidest, edastas vajadusel meie pöördumisi ning tänu tema autoriteedile andsid ka ajalehed talle enamasti leheruumi selgitavate artiklite avaldamiseks. Ka oli ta peaaegu alati osaleja rahvakoosolekutel. Selliste koosolekute üks tipp hetki oli 10.detsembril 1995.aastal, mil tollase Sakala Keskuse suur saal oli Tallinna krundikasutajaid pilgeni täis. Just seal sai moodustatud ka survegrupp, mida me hakkasime kutsuma Väikemaakasutajate Esindusrühmaks ja mille 11-liikmelises juhatuses oli esindajaid erinevatest Tallinna piirkondadest, sealhulgas Meriväljalt Ants Sild, **Robert Vill** ja allakirjutanu. Nii sellel koosolekul kui ka hiljem Riigikogu saalis ja ajakirjanduses saime kuulda raevukaid ja solvavaid vastulauseid meie taotlustele. Uno Mereste pidi isegi oma Reformierakonna fraktsioonis kohtama ägedaid oponente kuni selleni välja, et Merivälja elanikke nimetati kommunistlikuks nomenklatuuriks, kes said nõukogude võimult tasuta maad. Pole vist vaja lisada, kui mõnitavad olid sellised sõnavõttud nende jaoks, kellele toosama võim ei andnud tasuta kõigi mugavustega korterit, vaid andis tükikese soist võserikku, et vaata ise, kuidas hakkama saad. Olgu märgitud, et minu tavalisest töömehest äi oli olnud Eesti leegionär ja hilisem 25+5 mees Siberis. Ja sarnase taustaga „nomenklatuuri“ oli meie kandis ridamisi.

Oli ka neid, kes püüdsid meile anda „head“ nõu. Tollase keskkonnaministri ja ka mõnede Riigikogu saadikute soovitus oli, et mehed, te elate kullamägedel, müüge maha oma veel erastamata maalapid ja majahütid. Saate püstirikkaks ja teid ei vaeva enam erastatismured. Ühtlasi rõhutati, et riik ei saa ühele elanike rühmale teha kalleid kingitusi väärtusliku maa näol. Oli neid, kes „kingituse“ suuruseks hindasid sajad tuhanded kroonid, oli ka neid kes rääkisid miljonitest. Samas linnakorterite erastamisel kallist kingitusest ei räägitud. Eriti meenub üks ajakirjanduses ilmunud artikkel, kus professor Merestet tituleeriti demagoogiks, räägiti öela sarkasmiga „hüttidest“ linna serval, viitega just Meriväljale, ning kulakutaolistest parasiitidest nendes hüttides, kes üritavad oma kruntide erastamisega muu rahva seljas liugu lasta (Postimees, 15.detsember 1995).

Aja jooksul, läbi mitme Riigikogu koosseisu ning pideva meiepoolse torkimise tulemusena hakkas asi siiski krundikasutajate jaoks paremuse poole nihkuma. Ka Väikemaakasutajate Esindusrühm sai toetust juurde. Enne 1996.a. kohalikke valimisi moodustasime kolme organisatsiooni baasil valimisliidu **Kodumuru**. Selles liitusid Väikemaakasutajate Esindusrühm, Tallinna Maa- ja Majaomanike Liit (selle juhiks oli advokaat **Alar Eiche**) ning Eesti Õigusjärgsete Omanike Liidu Tallinna Ühendus eesotsas meie hulgast lahkunud **Mati Kuulmanniga**. Selle valimisliidu moodustamisel deklareerisid meiega kampa löönud õigusjärgsed omanikud, et nad ei kipu meie maalapikesi endale nõudma, ükskõik kelle kunagistel maaladel need asuvad, vaid tervitavad igati omanike ringi laienemist. Vaatamata raha ja reklaami puudumisele, oli Kodumuru valimistel küllalt edukas. Pirital saime üle 11% häältest ja Pirita halduskogus sai Kodumurul olema koguni 3 esindajat. Halduskogu hääl oli küll ka siis üsna väeti, kuid erastamisteemaga jätkamiseks andis see siiski täiendava tribüüni. Ka maa hindamise ja sellest lähtuva maa maksustamise küsimuses õnnestus meil koos halduskogu liikme **Arvo Uukkiviga** välja tuua linnaametnike vassimised ja saavutada nii viisi Merivälja elanikele kavandatust märgatavalt madalam maamaks.

Kui Riigikogu erastamisreeglitega lõpuks maha sai, läks maaost kõikjal täie hooga lahti. Seadus nõudis erastamiseks poole maa hinna tasumist ja seda võis teha EVP-des. Meie 600 ruutmeetrise krundi erastamishinnaks määrati 27 tuhat krooni. Nõutud poole summa kokkusaamiseks kulusid ära kõik minu ja

abikaasa tööaastate eest ettenähtud EVP-d ja lisaks veel kompensatsioon, mille sain oma vanaisa Võrumaa talumaa eest. Krundi kinnistamisotsus kannab kuupäeva 11.märts 1999.a. Järelejäänud näputäie EVP-de müügist sai siis juba ülikoolis õppiv poeg endale talvemütsi osta. Hea, et niigi läks.

Paljudele jätkus aga probleeme ka hiljemaks. Mitmete kruntide kõrval olid maaribad ehk nn reservmaad, mida elanikud harisid ja korras hoidsid, kuid mis juriidiliselt nende kasutuses ei olnud. Oli neid, kel õnnestus pärast bürokraatia kadalipu läbimist ja krundi ülemõõtmist need maalapid erastada, aga oli ka neid, kes jäid pärast suuremat või väiksemat riidu õigusjärgsetele omanikele alla. Tavaliselt läksid need maatükid siis kiiresti müüki ning mitmed Merivälja põlisasukad said endale uued naabrid ja võisid värskel kõrvalkrundil näha moodsate majade kerkimist. Hoopis hullus seisus olid aga need krundikasutajad, kelle ehitised polnud mingil põhjusel ametlikult vormistatud. Selliseid krundikasutajaid omandireformi subjektideks ei peetud ning neil tuli kas krunt täie hinnaga ja päris raha eest välja osta või kõigest loobuda. Üks selline piirkond oli Mähel Suislepa tee kandis, kus kuuldavasti mõned krundiomanikud väga valusasti omandireformi hammasrataste vahele jäid.

Järgmiseks suureks kogu Meriväljat haaravaks teoks oli kahtlemata kanaliseerimine. Selle algus venis ja venis vaatamata mitmele lubatud tähtajale. Asi muutus piinlikuks – Eesti oli juba Euroopa Liidus, Merivälja oli Eesti pealinna osa, aga solk ja küllap mõnest kohast ka fekaalid ujusid endistviisi sinilippu taotleva Pirita supelranna poole. Keegi ei selgitanud, miks kanaliseeriti Mähe aedlinn enne Meriväljat, kuigi püsielanikkonda oli Mähel siis oluliselt vähem. Just Merivälja uuem osa jäeti esialgu vaeslapse ossa ja kui lõpuks torupanijad sinnamaani jõudsid, siis osade elanike jaoks ilmsesid šokeerivad asjaolud. Üldreeglina oli kanalisatsiooniga liitumine tasuta. Paraku avastasid ametnikud, et Meriväljal on piirkondi, kus torustik juba ammu maa sees, ning sellise piirkonna elanikel mingit tasuta liitumist polnud ette nähtud. Üks suurimaid (kuid mitte ainuke) selliseid piirkondi oli kvartal, mis jäi Lodjapuu tee, praeguse Kikkapuu tee, Kesktee ja Lõhmuse tee vahele. Olukord oli absurdne. Nimelt kulges piki Kikkapuu teed tõepoolest kanalisatsioonitrass, mis rajati eraviisiliselt 90-ndate keskel ehitatud uute elamute vajaduseks. Ka oli trass maas osaliselt Lõhmuse teel, kuhu see rajati olümpiavõitja Tiit Sokule kingituseks ehitatud majale. Vanadel asukatel nende trassidega liitumist ei olnud ette nähtud. Kui, siis ainult haltuurakorras ja väga raske raha eest. Sellest kallist ja kahtlasest võimalusest enamik loobus. Kui nüüd lõpuks jõudis kätte võimalus legaalseks liitumiseks uue trassiga, siis linnaametnikud ei tahtnud selle piirkonna tasuta liitumisest midagi kuulda. Elate ju kanaliseeritud alal – oli nende seisukoht. Oleksime ehk seniajani ilma kanalisatsioonita, kui poleks leidunud paari meest, kes visa jonnakusega püüdsid ametnike rumalat jäärapäisust murda ja see neil lõpuks ka õnnestus. Hea sõnaga tuleb siinjuures meenutada Pirita halduskogu tollast esimeest **Mati Elistet** ja liiget Arvo Uukkivi, kes vaatamata isikliku huvi puudumisele probleemi oma südameasjaks võtsid. Õnneks leidis meie mure mõistmist ka linna kommunaal ameti tollase juhi **Ain Valdmanni** poolt ning asi lahenes positiivselt.

Pirita halduskogu ja selle töös osalenud Merivälja elanike tegemised vajaksid üleüldse pikemat käsitlust. Lisaks ülalräägitule tuleks vaid lühidalt mainida, et kõik ettevõetud sammud ei olnud sugugi edukad. Seniajani puudub Meriväljal vastuvõetava kvaliteediga ühistransport, kuigi sellekohaseid ettepanekuid on tehtud igasuguseid. Juba rohkem kui poole sajandi eest räägiti, et näiteks Kõivu tee trass projekteeriti hästi laiaks just selle mõttega, et seda mööda hakkaks kulgema bussiliin ja sealt edasi üle raudtee Viimsisse. Tänapäeval pole see variant Viimsi poole uusehituste tõttu ilmselt enam realiseeritav. Aga ka muud enam-vähem teostatavad variandid pole leidnud otsustajate poolt heakskiitu ja nii peavadki Merivälja kaugema otsa jalamehed endiselt bussi peale jõudmiseks tublisti üle kilomeetri kõmpima. Vanematel inimestel ja just linna poolt tulles on märke ronimine üsna vaerarikas ettevõtmine. Pisut on leevendanud transpordiprobleeme küll linnaosa sisemine harva graafikuga bussiliin nr.6, aga see on ikkagi poolik lahendus.

Kahju on Merivälja raamatukogust Tuule teel, mille säilitamise nimel tõstsid häält nii arvukad lugejad kui ka Pirita halduskogu. Kellele ja miks populaarne raamatukogu jalgu jäi, see on tänaseni selgusetu. Ainult aimata võib. Ka unistus millestki rahvamaja või vaba aja keskuse taolisest Meriväljal on seni jäänudki vaid unistuseks.

Merivälja asjade eest püüdis hea seista ammuse seltsi eeskujul taastatud Merivälja Aedlinna Selts. Aga aastate jooksul esialgne tuhin vaibus ja selts jõudis praktiliselt varjusurma. Tundus, et koos tegutsemiseks ning ühise jõu tajumiseks oleks Merivälja rahvale taas vaja mingit ühendavat tõuget, nagu oli olnud maa erastamine. Õnneks võttis enne seltsi letaalset lõppu juhtimise üle noorem generatsioon ja selts, nüüd juba lihtsalt Merivälja Seltsi nime all, sai uue hingamise. Loodame nende eestvedamisel tähistada veel palju Merivälja juubeleid.

Toivo Paavle,
Lodjapuu tee 30